

Validatie van de Young Schema Vragenlijst

“Is de YSQ leeftijdsneutraal?”

Els Pauwels

In samenwerking met Prof. dr. L. Claes en Prof. dr. E. Dierckx

Indeling

- A. Onderzoeksopzet
 1. Achtergrond
 2. Doelstellingen
- B. Onderzoek Leeftijdsneutraliteit

A. Onderzoeksopzet

1. Achtergrond (1)

- “Schema’s”
 - Uitgangspunt in cognitieve gedragstherapie:
 - Disfunctionele schema’s staan aan de grondslag van psychologische problemen
 - Definitie:
 - Overtuigingen over zichzelf en de omgeving
 - Onbewust en automatisch
 - Ontwikkelen zich in de kindertijd en breiden daarna uit
 - Houden zichzelf in stand en zijn moeilijk te veranderen

A. Onderzoeksopzet

1. Achtergrond (2)

- Young Schema Therapie
 - Populariteit
 - Theorie in volle ontwikkeling
 - Maar onderzoek beperkt
 - Wijziging aantal schema's op basis van weinig gegronde argumenten
 - Nood aan onderzoek op grote klinische populatie met degelijke statistische methoden (CFA ipv EFA)
 - Breder toepassing van therapie
 - Nood aan onderzoek in verschillende doelgroepen
 - Nood aan effectstudies in verschillende doelgroepen

(Oei & Baranoff, 2007; Rijkeboer, van den Bergh, and van den Bout 2005; Schmidt, Joiner, Young, and Telch, 1995)

A. Onderzoeksopzet

1. Achtergrond (3)

Schema domein	Schema's
Onverbondenheid	Emotionele deprivatie, Verlating, Wantrouwen, Sociale Isolatie, Schaamte
Verzwakte Autonomie	Sociaal ongewenst, Falen, Afhankelijkheid, Kwetsbaarheid voor kwaad en ziekte, Verstrikt zijn
Verzwakte grenzen	Grandiositeit, Onvoldoende zelfcontrole
(te sterke) Gerichtheid op anderen	Onderwerping, Zelfopoffering
(te sterke) Inhibitie	Emotionele geremdheid, Onverbiddelijke en onevenwichtige normen

(Young, 1994)

A. Onderzoeksopzet

1. Achtergrond (3)

- Young Schema Questionnaire
 - Opsporen van schema's
 - Veel gebruikt in de praktijk
 - Verschillende versies – vertalingen

Maar!

- Niet genormeerd
- Geen uitspraken op populatie niveau
- (meer)waarde??

A. Onderzoeksopzet

2. Doelstellingen

- Psychometrische kwaliteiten YSQ
 - In klinische doelgroep (eetstoornissen en verslaving)
 - Is YSQ leeftijdsneutraal?
- Schema's in verschillende doelgroepen
 - Bij eetstoornissen?
 - Bij verslaving?
- Effectstudies
 - Stabiliteit over tijd?
 - Effect van behandeling op schema's?

B. Onderzoek Leefstijdsneutraliteit

1. Achtergrond
2. Doelstelling
3. Methodologie
4. Resultaten
5. Conclusies
6. Praktische Implicaties

B. Onderzoek Leeftijdsneutraliteit

1. Achtergrond

- Schema Therapie meer gebruikt bij ouderen
- Persoonlijkheid(stoornissen) bij ouderen actueel thema binnen onderzoek
 - Persoonlijkheidsdiagnostiek bij ouderen = moeilijk
 - Schema's en persoonlijkheid nauw verwant

➔ Is YSQ Leeftijdsneutraal?

(Debast, Van Alphen, Rossi, Tummers, Bolwerk, Derksen, and Rosowsky, accepted; Videler, Van Royen, and Van Alphen, 2012)

B. Onderzoek Leeftijdsneutraliteit

2. Doelstellingen

- YSQ is leeftijdsneutraal
 - De YSQ werkt “even goed” op verschillende leeftijden
 - De items van de YSQ werken op dezelfde manier bij drie leeftijdsgroepen (jong volwassenen (<35j) – middelbare leeftijd (35-59 j) – ouderen(>60j))
- Schema's YSQ zijn stabiel over tijd
 - Schema's zijn stabiel wanneer ze “even vaak” voorkomen op verschillende leeftijden
 - De schema's worden cross sectioneel vergeleken tussen drie leeftijdsgroepen

B. Onderzoek Leefstijdsneutraliteit

3. Methodologie (1)

Participanten (N = 321)

- Jongvolwassenen (18 -34 j ($M = 28.68$, $SD = 4.15$))
- Middelbare leeftijd (35 - 59 j ($M = 47.26$, $SD = 6.93$))
- Ouderen (60 - 75 j ($M = 63.31$, $SD = 3.30$))
- Homogene groepen
 - Gelijke verdeling gender (62% mannen en 38% vrouwen)
 - Zelfde psychopathologie – verslaving
 - Gecontroleerd voor groepsverschillen
 - Mate van hostiliteit (SCL – 90)
 - Type gebruik (DUSI-R)

Vragenlijst

- Young Schema Questionnaire 2nd- LF

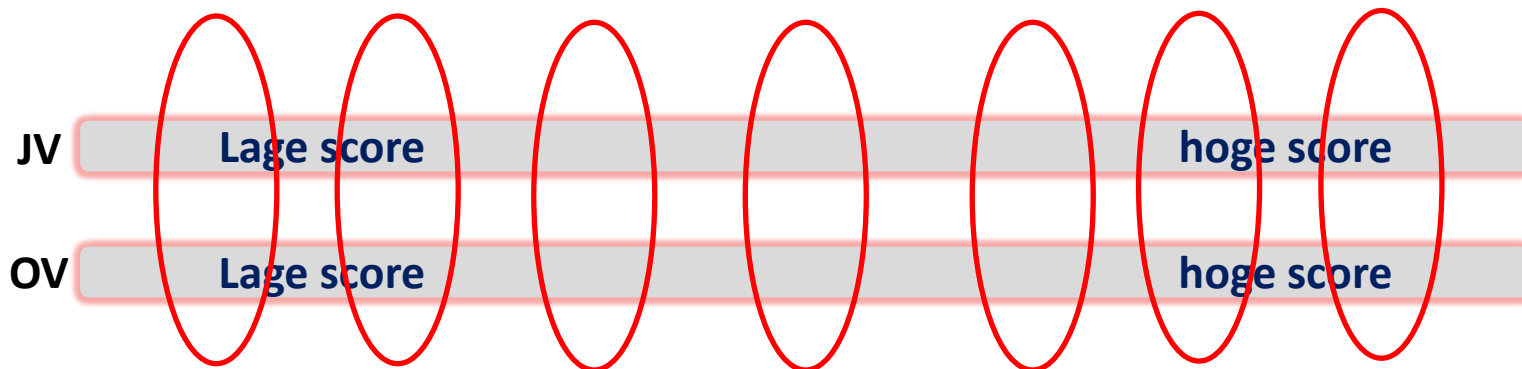
(Young, & Pijnaker, 1999)

B. Onderzoek Leeftijdsneutraliteit

3. Methodologie (2)

- **Analyses - *Differential Item Functioning (DIF)***
 - Items met DIF werken op een verschillende manier, rekening houdend met een zelfde score op het schema

- Items die DIF vertonen kunnen mogelijk tot misleidende interpretaties leiden op schema niveau (Differential Test Functioning; DTF)

B. Onderzoek Leeftijdsneutraliteit

3. Methodologie (3)

– DIF nagaan bij:

- De drie leeftijdsgroepen (paarsgewijs vergeleken)
- Afgezien van leeftijd zo gelijk mogelijk
 - Zelfde problematiek (zelfde afdeling)
 - Gelijke verdeling geslacht
 - Gelijke mate van schema (DIF methode)

– Gebruikte Statistieken

- Aanwezigheid DIF => Mantel Chi Square
- Effect Size => Liu-Agresti Common log odds estimator (L-A LOR) en Cox's B noncentrality parameter
- Impact DIF op schaalniveau: DTF

B. Onderzoek Leefstijdsneutraliteit

3. Methodologie (4)

- **Analyses - MANOVA**

Opzet: Schema's cross sectioneel vergelijken over de drie leeftijdsgroepen om na te gaan of de schema's stabiel blijven doorheen de levensloop

Afhankelijke Variabelen

- *16 Schema Schalen* (op voorwaarde dat DTF ok is)

Onafhankelijke Variabelen

- *Leeftijdsgroep* (JV, MV en OV)

Covariaten

- *Type Verslaving* (enkel alcohol, enkel drugs, dual usage)
- *Hostiliteit* (SCL-90-R)

B. Onderzoek Leeftijdsneutraliteit

4. Resultaten (1)

- DIF voor 6/205 items

- Betrokken schalen

- Misbruik/Wantrouwen
- Onderwerping
- Grandiositeit
- Verstrikt zijn
- Zelfopoffering

6 items werken op een andere manier voor verschillende leeftijden

Slechts bij 1 item zorgt dit voor een effect op schema niveau

- Enkel DTF voor 'Grandiositeit'

- item 181

- *"Ik word vaak boos of geïrriteerd wanneer ik niet kan krijgen wat ik wil."*

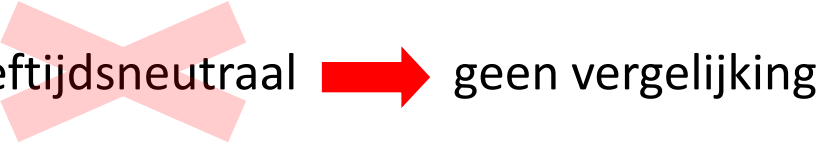
- JV > MV en JV > OV

- Jongvolwassen zijn meer zelfzuchtig in vergelijking met volwassenen van middelbare leeftijd en ouderen met zelfde score op schema

B. Onderzoek Leeftijdsneutraliteit

4. Resultaten (2)

- Cross sectionele vergelijking :
 - Grandiositeit leeftijdsneutraal geen vergelijking
 - Volgende schema's niet stabiel doorheen de levensloop:
 - 'Verstrikt zijn' : $OV < JV$ en $OV < MV$
 - *Ouderen vertonen een mindere mate van verstrikt zijn tav zowel jong volwassenen als volwassenen van middelbare leeftijd*
 - 'Onvoldoende zelfcontrole': $JV > MV$ en $JV > OV$
 - *Jong volwassenen vertonen een meer controleverlies tav zowel volwassenen van middelbare leeftijd als ouderen*

B. Onderzoek Leeftijdsneutraliteit

5. Conclusies (1)

Is de YSQ leeftijdsneutraal?

JA

➔ 97% van de items zijn leeftijdsneutraal

- Merendeel van de items wordt op dezelfde manier ingevuld door de verschillende leeftijdsgroepen met een zelfde schaalscore

➔ ! Ondanks contextgevoelige itemformulering

- Weinig verschil in hoe de vragen worden ingevuld
- Beperkte gezichtsvaliditeit lijkt niet noodzakelijk een hindernis bij invullen vragenlijst

B. Onderzoek Leeftijdsneutraliteit

5. Conclusies (2)

➔ Op schaalniveau: 15/16 schalen zijn leeftijdsneutraal

➔ Enkel 'Grandiositeit' leeftijdsneutraal

– Geen valide vergelijkingen cross sectioneel of longitudinaal mogelijk op basis van deze schaal

– Oorzaak: *"Ik word vaak boos of geïrriteerd wanneer ik niet kan krijgen wat ik wil."*

Jong volwassenen zijn meer zelfzuchtig ten aanzien van zowel volwassenen van middelbare leeftijd als ouderen met eenzelfde mate van grandiositeit

Lijkt niet te verwijzen naar narcistische trekken

Lijkt eerder te verwijzen naar gebrek aan zelfregulatie bij JV

~ Verschil Hostiliteit tussen leeftijdsgroepen

~ Impulsiviteit daalt met leeftijd

B. Onderzoek Leeftijdsneutraliteit

5. Conclusies (3)

Zijn schema's stabiel over tijd?

JA, maar

➔ 13/16 schalen zijn stabiel over tijd

➔ Verstrikt zijn

- Ouderen vertonen meer emotionele stabiliteit tav zowel jong volwassenen als volwassenen van middelbare leeftijd
~Big Five – toename emotionele stabiliteit

➔ Onvoldoende Zelfcontrole

- Jong volwassenen vertonen meer controleverlies tav zowel volwassenen van middelbare leeftijd als ouderen
- Onvoldoende zelfcontrole ~ gebrek aan zelfregulatie

(Costa Jr, McCrae, Zonderman, Barbano, Lebowitz, Larson, 1986)

B. Onderzoek Leefstijdsneutraliteit

6. Praktische Implicaties (1)

Beperkingen en aanwijzingen voor onderzoek

- Beperkte steekproeven
- Beperkt tot verslaving
- ‘Jonge’ ouderen
- YSQL2 zeer lange vragenlijst

B. Onderzoek Leefstijdsneutraliteit

6. Praktische Implicaties (2)

- **Voor onderzoek:** Een leeftijdsneutraal instrument middel tot onderzoek en behandeling van persoonlijkheid doorheen de levensloop
- **Voor psychodiagnostiek:** De YSQL2 is een leeftijdsneutraal instrument geschikt voor een oudere populatie
 - Goede gezichtsvaliditeit
 - Geschikt voor verschillende leeftijdsgroepen bij persoonlijkheidsdiagnostiek
 - Voordeel bij ouderen, waar diagnostisch materiaal schaars is
- **Voor therapie:** De YSQL2 is geschikt om schema's op te sporen bij schematherapie voor ouderen en vormt hiermee de basis voor behandeling

Bedankt!

- Wetenschappelijk Onderzoek Fonds Broeders Van Liefde
- Promotoren
- Coauteurs
- Patiënten van afdeling Ter Dennen

Referenties

Costa Jr, P. T., McCrae, R. R., Zonderman, A. B., Barbano, H. E., Lebowitz, B. and Larson, D. M. (1986). Cross-sectional studies of personality in a national sample: II. Stability in neuroticism, extraversion, and openness. *Psychology and aging*, 1(2), 144.

Debast, I., Van Alphen, S.P.J., Rossi, G., Tummers, J.H.A., Bolwerk, N., Derksen, J.L.L. and Rosowsky, E. (accepted). Personality traits and personality disorders in late middle and old age: do they remain stable? A literature review. *Clinical Gerontologist*.

Oei, T. P., & Baranoff, J. (2007). Young Schema Questionnaire: Review of psychometric and measurement issues. *Australian Journal of Psychology*, 59(2), 78-86.

Rijkeboer, M. M., van den Bergh, H., & van den Bout, J. (2005). Stability and discriminative power of the Young Schema-Questionnaire in a Dutch clinical versus non-clinical population. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 36(2), 129-144.

Schmidt, N. B., Joiner Jr, T. E., Young, J. E., & Telch, M. J. (1995). The schema questionnaire: Investigation of psychometric properties and the hierarchical structure of a measure of maladaptive schemas. *Cognitive therapy and research*, 19(3), 295-321.

Segal, D. L., Coolidge, F. L. and Rosowsky, E. (2006). *Personality disorders and older adults: Diagnosis, assessment, and treatment*. Wiley.com

Videler, A.C., Van Royen, R.J.J. and Van Alphen, S.P.J. (2012). Schema therapy with older adults: Call for evidence. *International Psychogeriatrics*, 24, 1186-1187.

Young, J. E. (1994). *Cognitive therapy for personality disorders: A schema-focused approach* (rev. Professional Resource Press/Professional Resource Exchange.

Young, J. E. and Pijnaker, H. (1999). *Cognitieve therapie voor persoonlijkheidsstoornissen: Een schemagerichte benadering* [Cognitive therapy for personality disorders: A schema oriented approach]. Houten, Netherlands: Bohn Stafleu Van Loghum.

